

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1 Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Član po UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Nov položaj glede našega organizacijskega in društvenega življenja.

V predstojećih dneh se izvrše važne izmenjave, ki hočejo preobrazbo naše Uduženje, sreska društva in tudi za druge učiteljske ustanove, odnosno društva.

Konsekvenca določb uradniškega zakona segajo dalj nego je marsikdo prvi hip mislil.

Ena glavnih potez reorganizacije učiteljskega Uduženja je pregrupacija sedanjih poverjeništev, odnosno delitev nekaterih poverjeništev in pregrupacija po upravni razdelitvi države, t. j. po banovinah. Ta ideja ni nova! Na nešteto skupščinah in v stanovskem časopisu se je že načeljal ta problem, toda vselej brez uspeha, ker je bila tradicija močnejša od razlogov, in ostali smo — pri starem. Tudi na poslednji glavni skupščini se je načelo to vprašanje. Zaradi odpora se je sprejela kompromisna formula, da se osnujejo banovinske sekcije tam, kjer se $\frac{2}{3}$ društev iz teritorija banovine izreče za banovinsko sekcijo. Na ta način bi prišlo počasi do tega, do česar bo prišlo sedaj hitrejšim potom in brez notranjih stanovskih borb.

Naše Uduženje bo v enem mesecu reorganizirano na banovinski osnovi, ne da bi izčrpavalo svoje sile na tej reorganizaciji.

Posledice te reorganizacije danes sicer še niso vidne, vendar z ozirom na dosedanje izkušnje lahko trdimo, da bodo ugodne in dobre. Pričakujemo, da se bo ojačila s to reorganizacijo vnanja inicijativa ter bodo dobile absolutno premoč skupine, ki so že sedaj kazale zdravo in stvarno podlago pri vsakem vprašanju Marsikatero vprašanje, ki dosedaj prav zaradi stare grupacije ni moglo priti do rešitve, upamo, da bo rešeno sedaj. Specialna sekcija za Dravsko banovino — mislimo — se bo v novi grupaciji še lažje uveljavila s svojim stremeljenjem, nego se je dosedaj.

Drugi, nič manj važni del reorganizacije je sistem organizacije, t. j. tesnejša vez, ki se je napravila v upravi Uduženja. Sekcije so organski del centrale, sreska društva so pa z novimi pravili postala organski del sekcij. Tudi v tem pogledu se morda niti ne zavedamo konsekvenc, ki bodo nastale. Ta sistem je bil že davno naš ideal.

Tako organizacijo imajo železničarji, tako organizacijo imajo poštni uslužbenci, tako organizacijo imajo tipografi in ta si-

tem imajo vse one organizacije, ki hočejo biti močne in čim enotnejše za čim edinstvenejši nastop.

Ta reorganizacija, za katero bi sicer potratili še mnogo stanovskih energij, preden bi jo izvedli, smo prepričani, da tudi sedaj ne bo šla tako brez notranjega odpora, kakor je misliti na prvi mah. Tradicije in lokalni oziri bodo igrali še veliko vlogo. Že sedaj se pojavljajo poedina vprašanja, ki to dokazujejo. Prenos sedeža društev na sedeže šolskih nadzorstev narekuje sklopljenje, na drugi strani pa delitev nekaterih društev.

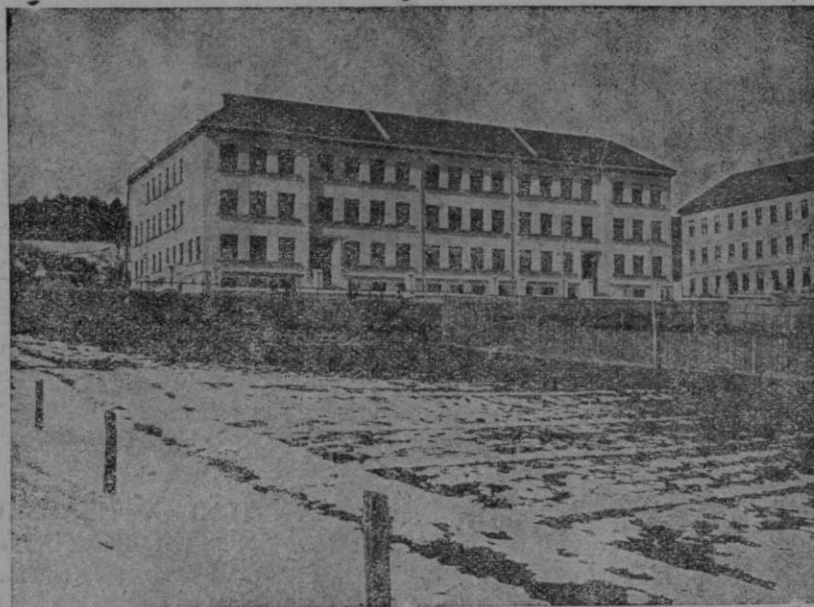
Prava slika položaja in ustroja bo razvidna šele tedaj, ko bodo izdelani vsi poslovni listi, t. j. glavni poslovnik, poslovnik za sekcije in poslovnik za sreska društva. To ostane važna naloga bodočega nujno potrebnega dela, ki ga mora organizacija najprej izvršiti.

Tretja konsekvenca določb uradniškega zakona je reorganizacija vseh uradniških društev, ki so izven Uduženja. V tem pogledu zahtuje zakon dvoje. Odpraviti hoče vsa paralelna društva in organizacije in jih združiti za enotno skupno delovanje, na drugi strani pa zahtuje sedanjim gospodarskim uradniškim društvom novo pot in reorganizacijo na zadružniško podlago, ker uradniške zadruge in njih zveze izvzema iz novih določb uradniškega zakona, s katerimi so mogoče samo močne, na celotno državo razširjene uradniške organizacije. To tangira vsa društva, ki so po značaju uradniška ali v katerih so včlanjeni državni uradniki.

Zakon o uradnikih pravi, da uradniki ne smejo imeti organizacij s pokrajinskim, verskim ali plemenskim značajem. Za učitelje predpisuje zakon o narodnih šolah še posebej, da ne smejo biti člani organizacij, ki so v kateremkoli pogledu škodljive za smotre narodnih šol; za vsa društva, torej tudi za nestanovska, pa obeta isti zakon uredbo, s katero hoče doseči, da v društvih ne zavre škodljivi paralelizem delovanja, da se odstranijo spori, kjer obstoje, in da se združijo ustanove z istimi nalogami, kjerkoli je to potrebno in koristno.

Pri uradništvu se je to pričelo in se to že izvaja. Prvi pojavi te reorganizacije so že tu in se reorganizacija uradniških društev v tem zmislu že izvršuje.

Naši prosvetni domovi.

Narodna in meščanska šola v Novem mestu.

Med kraji naše banovine, ki so po pravnosti zidali nove hrame vzgoje in omike, zavzema dolenska metropola ob tih Krki častno mesto.

Dolga leta je hodila novomeška osnovnošolska mladina v šolo v staro nehygienjsko poslopje tik frančiškanske cerkve. Kulturni škandal je bil, da je moral naš cvet — naša bodočnost — hoditi v zgradbo, v kateri so prej hirali gimnazijci.

V poslopje, ki ga ne pregreje solnce, ki ima vlažne in temne veže in sobe polne bolezenskih klic, smo pošiljali deco, ki hrepeni po zraku in po solncu.

Danes je mrko poslopje, nekoliko popravljeno, vojašnica, mladina se je pa preselila v ponosno palačo tik nove gimnazije, ki ji ga je sezidala mestna občina, žrtvujoč v to težke tisočake.

Vsa čast njej in njenemu županu g. dr. Režeku Josipu.

V poslopju sta obe narodni šoli — deška s 5 razredi in 4 vzporednicami, dekliska s 5 razredi in od 29. septembra 1930. tudi meščanska šola z 2 razredoma.

Slika na čelu tega skromnega sestavka jasno govori o njeni veličastnosti.

V notranjosti je 18 razredov, dalje 2 risalnici, 2 delavnici (pevski sobi), 1 soba za polikliniko, 1 začasno za sresko učiteljsko knjižnico, 2 večja, 2 manjša kabineta, 2 pisarni in 2 zbornici — skupaj 32 šolskih prostorov.

Kakor tudi je različen % v lanskem in letošnjem proračunu za posamezne banovine, se ne bi smelo sklepati iz njega kaj, kar bi moglo biti povod za očitke kateri banovini; kurva med posameznimi % kaže lahko le potrebe, ki jih ima ta ali ona banovina večje z ozirom na občo prosveto na svojem ozemlju.

Zanimivejša in še poučnejša slika pa se nam pokaže, ako razčlenimo proračune posameznih banovin z ozirom na njih skrb za občo narodno prosveto v njihovem področju in izvzamemo le postavke, ki so vnešene na podlagi predpisov zakona o narodnih šolah. Pri tej razčlenitvi se oziramo le na proračune za tekoče proračunsko leto in na one postavke, ki služijo njihovi stvarni izdatki obči narodni prosveti, oziroma narodnemu šolstvu:

I. Dravska banovina:

a) Od vsote 6.792.315 Din v poglavju »Prosvetni odedek« odpada na te izdatke: Prispevki za stvarne potrebščine pomožnih šol 45.000 Din.

Dotacija za kritje nedostatka dohodkov: 1. gluhonemnica v Ljubljani 420.720 Din, 2. deška vzgajališča v Panovičah 409.056 Din, 3. zavoda za slepo deco v Kočevju 338.216 Din, skupaj 1.167.992 Din.

Stanarina po § 29. zakona o narodnih šolah 248.000 Din.

Podpore za zgradbe in popravila šolskih poslopij, odnosno prispevek banovinskemu šolskemu skladu 650.000 Din.

Prispevki za izobrazbo učiteljstva in učencev 240.000 Din.

Za banovinsko šolsko razstavo in podpore za obmejno šolstvo 115.000 Din.

Podpore raznim kulturnim in prosvetnim društvom 100.000 Din. Skupno 2.565.992 Din.

b) Pod pogl. »Banska uprava, centralni urad: Za nacionalno prosveto 300.000 Din.

c) Pod pogl. »Kmetijski odedek« vsote za: Splošno kmetijsko in gospodinjstvo izobrazbo 480.000 Din. Kmetijsko nadaljevalno šolstvo 725.020 Din. Premije za podpore za vzorne šolske vrtove in vzorne sadovnjake 60.000 Din. Skupno 1.265.020 Din.

č) Pod pogl. »Odedek za trgovino, obrt in industrijo: Obrtne in trgovske nadaljevalne šole 830.000 Din. Prispevek za zgradbo obrtno-nadaljevalne šole 50.000 Din. Skupno 880.000 Din.

Dalje sta 2 učiteljski stanovanji (za g. upravitelja osnovne šole in ravnatelja meščanske šole), stanovanje hišnice, dijaška kuhinja z jedilnico in jedilno shrambo, kleti, drvarnice in šolsko kopališče s 5 prhami.

Prav lepa je šolska telovadnica, v kateri telovadi tudi novomeški Sokol.

Naj bi bil čim prej opremljen tudi njen oder, pa bi bile šole v slučaju mladinskih prireditev neodvisne od novomeških kulturnih društev.

Razdelitev šolskih prostorov kaže, da niso pri zidanju mislili na potrebe dobro urejene meščanske šole. Občutno je pomanjkanje primernih kabinetov. To so posledice bojev za in proti ustanovitvi meščanske šole.

Škoda, da niso hodniki kurjeni in da ni šolska oprema primernejša novim pedagoškim načelom.

Pohvalno je omeniti električno napeljava in vodovod, ki ga pa pogrešam vsaj v obeh risalnicah.

Pred šolo bo v malo letih urejen lep cvetlični vrt, za šolo je pa 6025 m² zemljišča, na katerem bodo še v tem šolskem letu urejeni vrtovi za osnovno in meščansko šolo, kakor tudi za dijaško kuhinjo.

Nova šola je v ponos mestni občini, je pa tudi najlepši spomenik kulturnega udejstvovanja Novomeščanov. A. M.

d) Pod pogl. »Odedek za socialno politiko in narodno zdravje: Obča zaščita dece in mladine 300.000 Din. vsega: 5.311.012 Din.

II. Savska banovina:

a) Pod pogl. »Prosvetno odeljenje«: Za nabavo pohištva, učil, knjig, orodja in materiala za šolsko ročno delo ter za gospodarski in gospodinjstvi pouk 300.000 Din.

Za popolnjevanje knjižnic narodnih šol 25.000 Din. Za ustanavljanje in vzdrževanje šolskih tečajev 40.000 Din. Za zidanje, ustanavljanje in vzdrževanje banovinskih šol za duševno zaostalo in defektno deco 25.000 Din.

Za učiteljske tečaje in ustanove za izpopolnjevanje in spoznavanje učiteljev z znanstvenimi novinami in za izpopolnjevanje v telovadbi po sokolskem sistemu 20.000 Din.

Za učeniška potovanja 50.000 Din. Za gospodinjstve in gospodarsko-zadružne tečaje 40.000 Din. Za zidanje prosvetnih domov po deželi 150.000 Din.

Za nabavo kino in radioaparatur podeželskim šolam in prosvetnim ustanovam ter nagrade učiteljem za izvajanje 100.000 Din. Za analfabetske tečaje in nagrade učiteljem, ki vidno delujejo na narodnem prosvetovanju 50.000 Din.

Za čuvanje in proučevanje narodne umetnosti 50.000 Din. Za šolske kuhinje 200.000 Din. Narodnim vseučiliščem, srednješolskim ekstenzijam in drugim ustanovam za narodna predavanja 50.000 Din. Podeželskim čitalnicam in knjižnicam 50.000 Din. Književnim in kulturnim društvom za izdajanje knjig za narodno prosvetovanje 100.000 Din.

Ustanove in podpore ubožnim učencem 100.000 Din. Siromašnim občinam in šolskim odborom za zidanje, dovršenje in razširjenje šolskih gospodarskih poslopij in studentev 6.000.000 Din. Za popravilo šolskih poslopij v siromašnih občinah 1.000.000 Din.

Za ustanovitev stalnega banovinskega šolskega fonda za zidanje šolskih poslopij in napredovanje prosvete 500.000 Din. Skupno 8.850.000 Din.

b) Pod pogl. »Odeljenje za socialno politiko in narodno zdravje: Dotacije socialnim ustanovam 3.157.623 Din. Za ustanavljanje in vzdrževanje šolskih poliklinik, šolskih in narodnih kopališč, domov Narodnega zdravja ter zdravstvenih stanic in ambulanz 1.200.000 Din. Skupno 4.357.623 Din. Vsega: 13.207.623 Din.

(Konec prih.)

Narodna prosveta v banovinskih proračunih za l. 1931./32.

Ko smo prikazali v 38. številki letošnjega »Učit. Tovariša« izdatke za narodno šolstvo v državnem proračunu za leto 1931./32., smo rekli, da bi se mogla podati celotna slika izdatkov za narodno prosveto, ako bi nam bili na razpolago tudi vsi banovinski in občinski proračuni; ker nam občinski niso na razpolago, moremo danes prikazati le en del, in sicer tisti, ki nam ga prikazujejo banovinski proračuni.

Ako hočemo prikazati to sliko točno, moramo postopati drugače, kakor smo postopali v prej omenjenem članku o državnem proračunu; državni proračun tretira namreč narodno šolstvo in narodno izobraževanje vse v enem poglavju in s prikazanjem tega poglavja smo izčrpali vse, kar se nanaša na narodno prosveto v ožjem pomenu besede, t. j. vse ono, kar je odločeno za izobraževanje širokih narodnih mas, oziroma kar ima zakonsko podlago v zakonu o narodnih šolah. Drugače je to pri banovinskih proračunih. Res, da imajo tudi ti vsi posebne poglavje, namenjeno prosveti; ali če bi se ozirali le na to poglavje, bi pokazali po eni strani previsoko vsoto, ker so vključeni va-

njo tudi izdatki za razne banovinske prosvetne zavode (muzeji, gledališča i. dr.), ki jih ne računamo pod omenjeni ožji pojem narodne prosvete; po drugi strani pa bi mogli pokazati celo prenikajočo vsoto, ker so postavke za narodno prosveto (nadaljevalno šolstvo in tečajji) vključeni tudi v ostala poglavja banovinskih proračunov (kmetijstvo, obrt, trgovina). Ako hočemo torej podati vsaj približno popolno sliko izdatkov, ki so v banovinskih proračunih predvideni za narodno prosveto, bomo morali na eni strani odzemanje in na drugi dodajati, kar hočemo pri razčlenitvi proračunov za posamezne banovine.

Vsekakor pa ne škoduje, ako prikažemo poprej tudi vsote, ki jih izkazujejo poglavja pod »Prosveta« — tedaj brez dodatkov iz ostalih poglavij (kmetijstvo, obrt, trgovina) — ker se nam tudi v tem pogledu pokazujejo i potrebe i skrb posameznih banovin na tem torišču. S primerjanjem izdatkov tega poglavja v proračunskem letu 1930./31., nam pokaže obče izdatke, t. j. brez proračunov banovinskih podjetij in ustanov, v proračunih za leto 1931./32. sledeči

pregled 1.:

Banovine	Proračun za 1931./32.			Proračun za 1930./31.		
	Skupno	Prosveta	%	Skupno	Prosveta	%
Dravska	116,352.699—	6,792.315—	5·8	136,062.286—	8,891.418—	6·5
Savska	155,828.884—	19,894.976—	12·8	219,375.386—	19,346.000—	8·8
Vrbaska	56,355.588—	8,669.828—	15·4	73,071.551—	7,819.732—	10·7
Primorska	63,961.057—	8,941.600—	13·6	66,500.000—	8,676.600—	13·0
Drinska	100,727.592—	8,388.916—	8·3	101,771.020—	7,179.365—	7·0
Zetska	69,422.575—	7,117.000—	10·2	76,845.169—	12,853.160—	16·7
Dunavska	160,661.911—	9,084.466—	5·6	172,310.914—	16,286.729—	9·5
Moravska	84,882.000—	4,841.276—	5·9	72,893.900—	5,947.348—	8·1
Vardarska	74,783.494—	7,845.505—	10·5	79,489.811—	3,950.459—	4·9
Skupaj	882,975.800—	81,575.882—	9·2	998,320.037—	90,950.811—	9·1

Priglasite se v učiteljske počitniške tečaje — ne zamudite ugodne prilike!

Zopet razpis treh novih tečajev. — Uvodni in metodični tečaj za gospodinjske in kmetsko nadaljevalne šole. — Gospodinjski tečaji za učiteljice. — Tečaj za individualno psihologijo. — Merkantilni in risarski tečaj za obrtno-nadaljevalne šole in trg. nad. šole.

UVODNI IN METODIČNI TEČAJ ZA UČITELJE IN UČITELJICE KMETSKO IN GOSPODINJSKO NADALJEVALNIH ŠOL DRAVSKE BANOVINE.

Banska uprava Dravske banovine priredi za učitelje in učiteljice kmetsko in gospodinjsko-nadaljevalnih šol Dravske banovine dvotedenski uvodni in metodični tečaj. Za učitelje bo tečaj na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 10. do 22. avgusta 1931., za učiteljice pa na dekliškem zavodu »Vesna« v Mariboru od 3. do 14. avgusta 1931.

Tečaj ima namen udeležence uvesti v razne probleme kmetskega vprašanja, v miselnost in delo kmetskega človeka, v organizacijo nadaljevalnega šolstva za kmetsko mladino, podati smernice za smotrno kmetsko prosveto ter metodično obdelati vso snov za navedene šole.

V tečaj bodo v prvi vrsti sprejeti oni učitelji(ice), ki so že poučevali na šolah, pa še nimajo uvodnega tečaja. Ako bo dopuščal prostor, bodo sprejeti v tečaj tudi ostali učitelji(ice), ki imajo resen namen že v šolskem letu 1931./32. pričeti s poukom na kmetsko, oziroma gospodinjsko-nadaljevalni šoli in ki so službovali najmanj pet let na podeželskih šolah. Le v izrednih slučajih bodo sprejeti učitelji(ice) s krajšo službeno dobo.

Prošnje, kolkovane s kolkom za 5 Din in opremljene s službeno razpredelnico, je potom upravljelstva krajevne osnovne šole vpsolati vsaj do 6. julija 1931. neposredno kmetskiemu odseku banske uprave v Ljubljani.

Popolna oskrba na vsakem tečaju stane za osebo 240 Din, polovico te vsote bo plačala banska uprava.

V smislu § 6. 1. pravilnika ne bo mogel v novem šolskem letu nihče ostati in ne postati voditelj(ica) nadaljevalne šole, kdor ne bo imel uvodnega in metodičnega tečaja.

GOSPODINJSKI TEČAJ ZA UČITELJICE GOSPODINJSKO NADALJEVALNIH ŠOL DRAVSKE BANOVINE.

Banska uprava Dravske banovine priredi za učiteljice gospodinjsko-nadaljevalnih šol štiritjedenski gospodinjski tečaj, ki se bo vršil na banovinski gospodinjski šoli na Mali Loki na Dolenjskem od 15. avgusta do 15. septembra 1931.

Tečaj bo udeležence praktično uvedel predvsem v kuhanje, šivanje, gospodinjstvo, živiloznanstvo, vrtnarstvo in perutinarstvo. Pri vseh predmetih se bo upošteval namen in pouk na gospodinjsko-nadaljevalnih šolah. Ob koncu tečaja bo izpit.

V tečaj bodo sprejete one učiteljice, ki se znajo uživati v delo in življenje kmetske gospodinje, ki poznajo osnovne pojme iz kuhanja in šivanja, ki imajo resno voljo že s prihodnjim šolskim letom v domačem kraju ustanoviti gospodinjsko-nadaljevalno šolo

Učiteljska Samopomoč za otroke.

POSMRTNINA SAMOPOMOČI ZA OTROKE UČITELJEV IN UČITELJIC

znaša v letošnjem upravnem letu 500 Din. Prihodnji občni zbor bo posmrtnino, oziroma odpravnino zvišal. Samopomoč stremi za tem, pomagati svojim članom ob primeru smrti ali doseženi polnoletnosti s čim višjimi zneski, kar bo mogoče izvesti le tedaj, če bo gmotno in moralno močna, t. j. če bo imela čim več članov. Zato prijavite svoje otroke!

Tovarišicam in tovarišem, ki se obračajo na poedine odbornike v pojasnilo:

1. Če umrje plačnik zavarovanca, plačuje zavarovalnino lahko varuh in dedič prejmejo v slučaju zavarovančeve smrti posmrtnino v višini, ki jo je določil občni zbor, v slučaju doživetja polnoletnosti pa izplača SOU polno opravnino v roke zavarovanca.

2. Če umrje plačnik in zavarovanec nima nikogar, ki bi zanj plačeval zavarovalnino, tedaj ostane vplačani denar v društveni blagajni kot vloga, ki se izplača v slučaju smrti obnemem z obrestmi zavarovančevim zakonitim dedičem, v slučaju doživetja polnoletnosti pa zavarovanca samemu. Obrestno mero za take primere bo določal vsako leto občni zbor.

Odbor SOU pripravlja pravilnik k društvenim pravilom. Prosimo Vas, da se obračate v vseh nejasnostih pravil na nas, da bomo mogli predložiti občnemu zboru čim popolnejši pravilnik. Odbor.

Osebne zadeve.

—i Kontraktualni učitelji in učiteljice ter dnevničarji so prevedeni za stalne učiteljice, po novem uradniškem zakonu od 1. aprila leta 1930. Za enkrat so prevedeni sledeči: Zejn Berta, Murska Sobota in Konglot Josip iz Murske Sobotne, Valentič Milica iz Sv. Florjana pri Murski Soboti, Hvala Anton iz

za kmetska dekleta ter so službovale najmanj pet let na podeželskih šolah. Pri sprejemu bodo imele prednost učiteljice, ki so že vodile pouk na gospodinjsko-nadaljevalni šoli pa še nimajo gospodinjskega tečaja.

Prošnje, kolkovane s kolkom za 5 Din in opremljene s službeno razpredelnico je potom upravljelstva osnovne šole poslati vsaj do 6. julija 1931. neposredno kmetskiemu oddelku banske uprave v Ljubljani.

Udeležence plačajo za oskrbo in pouk po 400 Din, ostale stroške bo krila banska uprava.

TEČAJ ZA INDIVIDUALNO PSIHOLGIJO IN DRUGA AKTUALNA ŠOLSKA VPRAŠANJA

priredi koncem letošnjih počitnic Pedagoška centrala v Mariboru. Kot predavateljce povabi priznane strokovnjake iz Zagreba, Prage in Dunaja. Natančnejše informacije sledijo. — Odbor.

MERKANTILNI IN RISARSKI TEČAJ ZA STROKOVNO IZOBRAZBO UČITELJEV NA TRGOVSKIH (GREMIJALNIH) IN OBRITNO - NADALJEVALNIH ŠOLAH.

Razglas.

Merkantilni in risarski tečaj za strokovno izobrazbo učiteljev na trgovskih (gremijalnih) in obrtno-nadaljevalnih šolah.

Na tehniški srednji šoli v Ljubljani se priredita merkantilni in drugi del risarskega tečaja za učitelje na trgovskih (gremijalnih) in obrtno-nadaljevalnih šolah.

Merkantilni tečaj se bo vršil od 6. julija do 1. avgusta 1931., drugi del risarskega tečaja pa od 6. julija do 29. avgusta 1931. Merkantilni tečaj bo dvodelen, t. j. predavanja se bodo vršila vzporedno za učitelje na trgovsko nadaljevalnih šolah in za učitelje na obrtno nadaljevalnih šolah.

K obem tečajem se pripuščajo učitelji (učiteljice), ki so usposobljeni za osnovne in meščanske šole. Prednost imajo učitelji, ki že poučujejo na trgovsko in obrtno-nadaljevalnih šolah.

Število udeležencev za vsak tečaj je določeno na 30.

Prošnje naj se naslovijo na kr. bansko upravo, pošljejo pa naravnost na ravnateljstvo tehniške srednje šole v Ljubljani.

Šolska vodstva naj poročajo ob predložitvi prošnji, koliko učiteljev na zavodu je usposobljenih za pouk na trgovsko obrtnih nadaljevalnih šolah, iz katere skupine in kateri prosilci so že zaposleni na trgovsko, odnosno obrtno-nadaljevalnih šolah.

Prošnje naj se vložijo najkasneje do 25. junija 1931.

V Ljubljani, dne 15. junija 1931.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine. VIII. No. 3292/2.

Čuzme pri Škofji Loki, Čermelj Viktor iz Prevorja, Trobec Sabina iz Koprivnice, Pahor Drago, Planina, Samsa Marija, Škofja Loka, Zega Nikolina, Dol pri Ljubljani, Silvester Grgič, Ljubljana, Flais Franc, Čabar, Tolstovršnik Ljudmila, Sv. Andraž, Mlekuž Franc, Globoko, Moravec Ivan, Sv. Primož, Krapša Josip, Sv. Trojica, Eržen Franc, Banjaluka, Saincin Anton, Dobrovnik, Vojska Terezija, Trebelno.

—i Na novo so postavljeni učitelji, oziroma učiteljice, pripravniki po novem zakonu: Pavičič Marjan za učitelja v Zavrču pri Ptujju, Dobič Ivan v Črni pri Prevaljah, Drnač Jakob v Globokem pri Brezicah, Ilija Lukič v Prelogu.

—i Napredovali so iz 5. v 4. skupino: Stopar Josip v Mariboru, Zupančič F., Stara Gora, Zupančič Dragotin št. Vid pri Slov. Gradcu, Budec Katarina, Mežica, Ozimec Avreljia, Selo pri Zumbergu, Mercina Danica, Stična na Dolenjskem. — Iz 4. v 3. skupino II. kategorije so napredovali: Obrban Marija, Sevnica na Dravi, Tomažič Božidar, Šmarje, Macarol Rudolf, Šoštanj, Labernik Ida, Nemška vas pri Trebnjem, Šušteršič Frančiška, Gornji grad, Šott Vida, Ljubljana, Orač Olga, Kočevska reka, Strah-Zupančič Leopoldina, Veliki Podlog pri Krškem.

Šolski radio.

—r Vprašalna pola za one, ki hočejo nabaviti šolski radio, ali pa zase. Ni vsak tip aparata za vsak kraj, zato je sklenil radio odsek pov. UJU, da bo dajal nasvete za nabavo radio-aparatur šolam in učiteljem. Radio-odsek pov. UJU pa bo lahko dal nasvete le, ako mu vsak interesent sporoči istočasno, ko se obrne za nasvet, sledeče:

1. Koliko km je zračna črta iz kraja do bližnjih radio oddajnih postaj?

2. Ali je interesent že poizkusil, oziroma imel kak aparat v kraju in katerega tipa? (Štev. elektron). Ali je sploh že deloval z radio-aparatom?

3. Ali so aparati že v kraju?

4. Na kako razdaljo želite poslušati in katere oddajne postaje bi radi čuli?

5. Kako velik je prostor, kjer bi bil nastanjen zvočnik? (Višina, širina in dolžina).

6. Imate kak akumulator in katere vrste?

7. Imate električni tok na razpolago? Kakšen tok in napetost? (Je razvidno na števcu)

8. Ali se lahko da napraviti vnanja antena?

9. Je na hiši strelovod?

10. V kaki višini nad zemljo se lahko pritrudi antena?

11. Vrsta stavbe? (Železobetonski, zid itd.).

12. V katerem nadstropju naj se vrši sprejem, oziroma naj bo aparat?

13. Ali je v bližini hiše kaka napeljava in kake vrste? (Elektrika z vis. nap., brzojav, telefon itd.).

14. Ali je v bližini hiše električna železnica, oziroma motorji kakega obrata?

15. Koliko imate denarnih sredstev na razpolago za aparat ali koliko nameravate največ trošiti v to svrhu?

16. Ali želite kakih olajšav pri plačilu? Na koliko zaporednih mesecev naj bi se znesek razdelil?

17. Ali bi prevzela občina garancijo za plačilo, odnosno kdo drugi?

18. Dobro je, ako priložite tudi skico splotja s sobo, kjer naj bi bil aparat ter okoličnice. Zračnjate, kje bi se dala izpeljati antena. Označite strani neba.

Radio-odsek pov. UJU je pripravljen posredovati pri vseh tvrdkah glede nakupa radio-aparatur za šole in učiteljstvo. Obrnite se vselej nanj, kadar nabavljate aparat ali pa material!

Ne pozabite točno označiti kraj in službeni značaj.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste dobili položnice za nakazilo članskega prispevka za 244. do 249. smrtni slučaj v znesku 31 Din za samce, za zakonske pare pa 61 Din. Umrli so sledeči člani: Jelica Vuk-Sadar, Vrhnika; Josip Benedek, Ljubljana; Josip Mavrič, Maribor; Ivan Zoter, Gomilsko, Terezija Kmet, Kranj in Ema Jurko, Celje. Za te smrtni slučaje znašajo posmrtnine 76.230 Din. Društvena uprava vljudno prosi, da nakažete takoj te zneske. Če greste za počitnice kam drugam, sporočite domačemu poštnemu uradu svoj naslov, da pošlje položnico za Vami. V položnice ne vpisujete počitniških naslovov! Stalno preselitev sporočite na drugi strani položnice. — U. S. ima danes 2548 članov, posmrtnina znaša 12.740 Din. — V zadnjem društvenem obvestilu (glej »Učit. Tovariš« št. 42.) so bili smrtni slučaji napačno označeni za 240. do 242. slučaj, pravilno bi se moralo čitati 241. in 243. Izostala so tudi imena umrlih članov, ki so: Janko Bajec, št. Vid; Schönherr Franc, Maribor in Thuma Franja, Prevalje. Posmrtnine so znašale 38.065 Din.

—g Učiteljski dom v Ljubljani se zahvaljuje članstvu žužemberškega učiteljskega društva za poslanih 70 Din. Isto tov. Juliju Mayerju iz Doba za nakazanih 20 Din. Ostali tovariši, zganite se in posnemajte! — Josip Kopal, blagajnik.

Učiteljski pevski zbor UJU.

—pev. Pevski tečaj, ki se bo vršil od 2. do 10. julija, je obvezen za vse. Pričetek 2. ob 9. uri v Glasbeni Matici, II. nadstropje. Vaje se bodo vršile le v jutranjih in večernih urah. Zaradi prenočišča in hrane sporočite po dopisnici. Odbor.

Učiteljski pravnik.

—§ Učiteljice ženskih ročnih del, ki so ostale neomejene v razporedu zvanj v § 346. uradniškega zakona, naj zaprosijo ministarstvo prosvete za določitev zvanja in položajne skupine.

—§ Odtegljaji za nabavljalo zadrugo se ukinejo, ker je bilo v junijem 1931. odtegnjenih predvidenih 36 obrokov. 1. julija 1931. ne bo več odtegnjen ta prispevek.

To v znanje vsem, ki so za to intervirali.

—§ V uradnih vlogah se sklicujte vedno na odredbe zakonov in uredb in ne n. pr. »na podlagi objave v »Učit. Tovarišu« št. X ali v »Ročnem katalogu« na strani Y Objave v stanovskih glasilih so le opozorila članstvu, da se ravna po predpisih in da event. vložijo prošnjo za pridobitev gotovih ugodnosti, ki mu jih nudijo zakoni in uredb.

—§ Kdor še ni predložil uverenja o vojnem službovanju za vpis v uslužbeni list v zmislu § 274. v zvezi s § 270./4 uradniškega zakona, naj stori to pred 31. julijem 1931., sicer se mu ne bodo štela vojna leta dvojno za odmero pokojnine.

Slike

z Jadrana in Primorja

12 slik Dalmacije in Primorja v barvotisku po originalih prof. Crnčiča, Kovačevića in Krušlina.

(Z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 35.637/25 in O. N. br. 24.398/30 odobrena kot pomožna učila pri zemljepisnem pouku.)

Znižana cena za vso zbirko 296.— Din.

Okrasite s temi slikami šolske prostore! Zbujajte z njimi zanimanje in navdušenje do našega morja! — Velikost vsake slike 45 × 50 cm. Oprema odgovarja potrebi.

Naročila sprejema in izvršuje takoj

Knjigarna

Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Splošne vesti.

— Banovinska skupščina. Tajnikovega poročila o delovanju poverjeništvu ne moremo pravočasno priobčiti, ker še več družtev doslej ni poslalo statističnih podatkov. Upamo pa, da prejme tiskano poročilo vsak delegat na skupščini. — Poverjeništvu UJU.

— Banovinske skupščine v Ljubljani se udeleži tudi predsednik UJU g. Damijan Rašić iz Beograda, ki dospe v Ljubljano 2. julija 1931.

— Tovariši predsedniki okrajnih učiteljskih društev, upoštevajte okrožnico št. 1330 glede delegatov, da ne boste imeli nepotrebnih stroškov!

— Delegati, delegatke, člani in članice! Kdor želi za čas banovinske skupščine cenenejše stanovanje, naj to takoj javi poverjeništvu. Navede naj, za koliko dni želi prenočišče, skupno ali posamezno! Vsak priglasenec prejme nakazilo. — Poverjeništvu UJU v Ljubljani.

— V uvodniku zadnje številke »Učiteljskega Tovariša« je tiskarski škrat izpustil šifro pisca, t. j.: »—ski«.

— Zopet novi počitniški tečaji za učitelje Dravske banovine. Opozorjamo na današnji razpis tečajev za učiteljice gospodinjsko-nadaljevalnih šol. Enako prinašamo v današnji številki razpis za tečaje obrtno-nadaljevalnega šolstva in trgovsko-nadaljevalnega šolstva. Tovarišice in tovariši, izrabite ugodno priliko in priglasite se za tečaje, ki smo jih objavili tudi v zadnjih številkah! V vašem lastnem interesu je, da ste usposobljeni za razne vrste dela in delujete poleg na redni šoli, tudi na obrtni, trgovski, gospodinjski ali kmetsko-nadaljevalni šoli.

— »Radio-aparat, njega sestava, napake in motnje« je naslov poučni knjigi, ki jo mora predelati vsak inteligent, da spozna bistvo tega novega izobraževalnega sredstva. Ker bo s prihodnjim šolskim letom pričel poslovati v Dravski banovini tudi šolski radio, je potrebno, da si to knjigo nabavi vsaka šola. Opozorjamo na današnji razglas.

— Pedagoško poučno potovanje v Prago in na podeželske moderne šole na Češkem namerava prirediti prihodnjo pomlad Pedagoška centrala v Mariboru. Tovariši, ki se odločijo za udeležbo, naj začno v ta namen štediti že sedaj, ker bo to potovanje najbrž precej dražje nego ono na Dunaj, dasi se bo Pedagoška centrala potrudila za olajšave na železnicah in v prenočiščih. Potrebno bo tudi, da se udeleženci seznanijo nekoliko s češčino, da bodo s pridom sledili hospitacijam in event. predavanjem. Nadaljnje informacije o programu, stroških in drugih podrobnosti objavimo pravočasno. — Odbor.

Pravilnik

zakonu o narodnih šolah o zdravstvu in maloletnikih je izšel

v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Vsebuje vse zakonite predpise o zdravstvu, k § 107. — o 111. zak. narodnih šolah in vse predpise o sodnem in kazenskem postopanju s soloobveznimi otroki in maloletniki v zmislu § 2. zakona o narodnih šolah.

Obsega 231 strani.

Pridejano je obširno stvarno kazalo, da vsakdo vsako zadevo lahko hitro najde in register vseh zakonitih predpisov o zdravstvu in sodnem postopanju za maloletniki za »Službeni list« in »Službene novine« od 1. jan. 1929. do 1. junija 1931.

Cena — Din.

Šolam ga pošlje založništvo. Podrobnosti v prihodnji številki.

Knjige Mladinske Matice so razposlane šolam.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministristva prosvete O. N. br. 36637/25. in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v temeljnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Krušlinu.

Znižana cena Din 296

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesijo na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministristva za vojno in mornarico D. br. 4401/22 in ministristva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadrán.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosege ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samo Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

— Učitelje, ki so odslužili kadrski rok, a še niso vložili prošnje za službeno mesto, pozivamo, da takoj to store v lastnem interesu.

— Dve novi sokolski knjižici. Jugoslovenska Sokolska Matica je izdala 6. in 7. zvezek »Sokolske knjižnice«, in sicer Jan Pelikana »Dr. Miroslav Tyrš«, ki jo je prevel Franjo Malin in Fran Křena »Cilj sokolskih teženj«, ki jo je poslovenil Evgen Sajovic. Obe knjižici poglobljata poznanje Sokolstva in stane vsaka samo 3 Din poleg poštnine. Naročite jih lahko pri vsakem knjigotraču in tudi pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani.

— Društvo državnih upokoencev in upokojenk. Redni občni zbor se bo vršil 29. junija, na sv. Petra in Pavla dan, ob pol 10. uri dopoldne v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Za slučaj nesklepčnosti se bo vršil občni zbor čez pol ure pri vsakem številu članstva.

— Davorin Jenkova narodna šola v Cerkljah pri Kranju proslavi stoštridesetletnico svojega razvoja na Vidov dan 28. julija 1931. pod pokroviteljstvom odvetnika g. dr. Josipa Hacina in njegove gospe soproge 28. junija 1931. dopoldne: Ob 8/45 odidejo šolska mladina gostje in društva izpred šole z godbo na čelu v tukajšnjo župno cerkev, v kateri se nahaja sv. Križev pot, delo našega bivšega učenca profesorja Ivana Franketa. Ob 9. slavnostni cerkveni govor rojaka kanonika g. dr. Fr. Kimovca. Sv. mašo daruje domačin g. Ivan Petrič, šentpeterski župnik v Ljubljani. Otroci pojo pesmi domačih skladateljev: dr. Kimovca, Andreja Vavkna, Davida Doktoriča ob spremljevanju orgel po dr. Kimovcu. Po cerkvenem opravi razkrijemo na šolskem poslopiju novi naslov: Davorin Jenkova narodna šola in razvijemo novi šolski prapor, ki mu kumuje soproga šolskega upravitelja g. Julika Lapajne po svoji hčeri Andi (Osutek prapora je narisal rojak g. prof. Ivan Mežan, izdelale so ga pa vse domače gg. učiteljice). Šolski upravitelj otvori nato narodopisno razstavo, ki ponazori prosvetni razvoj v cerkljanskem okolišu. Oddelki: zgodovinski, šolski, literarni, gospodarsko-obrtni, sodobni. Popoldne: Ob 14. v župni cerkvi litanije z blagoslovom. Ob 14/30 odkrije Glasbena Matica spominsko ploščo Davorinu Jenku na njegovi hiši v Cerkljah. Govore: min. Ivan Hribar in dr. Vlad. Ravnihar. Pevski zbor

zapoje Jenkovo: Molitev, Naprej in Bože pravde. Po 15. razkrije Udruženje igralcev — sekcija Ljubljana spominsko ploščo Ignacij Borštniku na njegovi rojstni hiši. Govori predsednik U. G. I. g. prof. Osip Šest. Šolska proslava v Društvenem domu po sledečem sporedu: Davorin Jenko: Državna himna (1872.). Govori: šolskega upravitelja, pokrovitelja, gostov, rojakov. Deklamacije. Poženčan-Matej Ravnihar: Naše barve (1848.). Dobrovoljska (1848.), Radi pojimo (1855.). Triglav. Petje. Davorin Jenko: Na tujih tleh; Andr. Vavken: Bistrica (1861.). Šolska proslava v pogovorih s petjem. Andr. Vavken: Vigred (1861.), Hvalo pojte (1874.); Anton Koder: Zlati vek, dekl. (1876.); dr. Kimovec Fr.: Vrnitev (1901.). J. L.: Posnetek in zadnji prizor iz Posavja (1923.). narodopisni igrokaz. Zgodovino prosvetnega razvoja Cerklj opisuje šolska spomenica Od Ljubljane do Jugoslavije, ki se dobi pri šolskem upraviteljstvu. Popoldanske proslave bo prenašala ljubljanska radio-postaja. Učiteljstvu, ki bi ne utegnulo prisostvovati proslavi, je ogled zgodovinske narodopisne razstave (po izjavi prof. Plečnika »narodni zaklad«) omogočeno še vse dni naslednjega tedna.

Katera ljubljanskih učiteljic (ljudskošolskih) bi menjala z mestom Mariborom? Naslov v upravi lista.

Pokret učiteljic.

LIKVIDACIJA »DRUŠTVA UČITELJIC«.

Z ozirom na novi uradniški zakon, ki predpisuje, da sme obstojati iz iste stroke in iste uslužbenske vrste samo po eno društvo za vso državo, je bilo »Društvo učiteljic« primorsko likvidirati. Odbor se je na par sejah posvetoval o reorganizaciji društva, izdelal novim zahtevam odgovarjajoča pravila ter sklical izredni občni zbor dne 14. junija tega leta.

Na izrednem občnem zboru so navzoče članice soglasno sklenile, da spremenimo svoje dosedanje društvo učiteljic v »Društvo dom učiteljic«; tako bo dobilo društvo gospodarski značaj in bo stopil smoter gradnje skupnega doma v ospredje. Kajti v pravila smo sprejele kot glavni namen društva: zgraditi dom za učiteljice, ki bo obsegal: stanovanjske sobe za članice s popolno oskrbo ali brez oskrbe; dnevna prenočišča za učiteljice; gospodinjstvo šolo za učiteljice in učiteljice. Nudil bo tudi oskrbo dijakinjam, učiteljskim hčeram ter oddajal prostore v družstveni namene.

Društvo bo še nadalje združevalo učiteljice vseh kategorij, zato vabimo ponovno vse, ki jim je ta prepotrebna ustanova na srcu, da pristopijo kot članice.

Pravila bomo objavile takoj, ko bodo potrjena.

Na podlagi novih pravil je bil tudi razširjen odbor: Ang. Vode, predsednica; Vita Zupančič, podpredsednica; Anka Celnar, tajnica; Anka Levec, blagajničarka; Milena Bratina, gospodarica; odbornice so: prof. M. Skaberne, M. Polak, M. Mehle, Jela Levstik, M. Lapajne, L. Kosova, E. Šotova, v nadzornem odboru so: J. Čuček in M. Sušnik.

NA DELO ZA NAŠ DOM!

Ko sem bila pred par leti v Pragi na ženskem kongresu, nas je povabilo društvo »Ustredni spolek českých žen«, da si oglemo delo dela: »Dom osamljenih žen«.

To je lepa, velika stavba, sezidana za vdove, samske žene in sploh žene brez doma, ki so ga pa tu v polni meri našle, dasi v drugi, novi obliki. Ko smo si ogledovale notranjost poslopja, so se odpirala vrata nekaterih sob in prijazni, zadovoljni obrazi so nas vabili, da vstopimo.

Presenetila nas je individualna domačnost sobic: lepa, starinska oprava v nekaterih, v drugih zopet čisto bela — vse urejeno po lastnem okusu; a vsako okno krasi cvetice. O isti udobnosti pričajo tudi drugi prostori: lepa jedilnica, knjižnica z bogato izbiro leposlovnih in znanstvenih del, družabna soba, dvorana za razne prireditve (preda-

vanja, sestanke, gledališke predstave in dr.) in slednjič lepa, z vsemi najnovejšimi sredstvi opremljena kuhinja. Poskrbljeno je za vso mogočo udobnost, tako, da stanovalke razpolagajo z električnim dvigalom, plinom, centralno kurjavo, lepo ordinacijsko sobo. In vse to za ceno 600 Kč (če ima samo eno sobo). Če pomislimo, da znaša povprečna pokojnina državne nameščenke 1200 Kč, vidimo kako brezskrbno lahko žive te žene.

Takrat je bilo nastanjenih v domu nekaj nad 100 oseb, med njimi 10 mož. Društvo je zidalo stavbo na dolg, država je dala le garancijo, občina pa zemljišče.

Obedovale smo pri malih mizicah, vsakemu gostu je delala družbo ena domačinka. S kakšnim ponosom so govorile o tej svoji hiši, s kakšnim zadovoljstvom so opisovale življenje v njej! In največ je bilo učiteljic. Ko sem jih tako poslušala, mi je ostala v duši slika iz domovine: na bedni postelji tretjega razreda ljubljanske bolnice leži koleginja. Nikogar ni pri njej, saj je brez sorodnikov, prijatelji in znanci pa — predolgo je že bolna. Naveličali so se. Nekaj časa me žalostno gleda, potem pa pravi: »Glej, tako umira naša učiteljica. V mladosti hodiš iz kraja v kraj, v eni vasi so slabši življenjski pogoji za dušo in telo kakor v drugi. Nazadnje pa nimaš mesta, kamor bi položila glavo, da mirno umreš. Toda najhujša od vsega je ta strašna zapuščena in osamelost.«

Ze samo ta slučaj me je prepričal o potrebi skupnega doma. Kdo ga bolj potrebuje, kot me učiteljice?! Marsikatera pogreša vse svoje življenje najprimitivnejše udobnosti, družbe, razumevanja Sprva, ko je mlada, je to lahko; zaupanje v bodočnost, ki je delež vsake mladosti, jo drži pokonci. Toda koliko jih je, ki jim življenje izpolni nade? Mnogo več je ubitih duševno in telesno uničenih — ali ne bi bil vsem tem dobrodošel udoben, skupen dom, kjer bi mirno preživele čas po dovršenem službovanju?

Tak dom je bil davna želja društva učiteljic ter je stopilo definitivno v ospredje, ko so pred leti, ko je društvo praznovalo tridesetletnico svojega obstoja, zbrale in poklonile članice prve »kamne« svoji priljubljeni prvi predsednici Viti Zupančičevi. Misel o gradnji doma je našla med članicami dosti odmeva, pokojna tovarišica Gusti Kolnikova pa se ga je spomnila celo v svoji oporoki in kakor znano, je zapustila vse svoje znatno premoženje društvu, kot prispevek za dom. Sedaj, ko je na podlagi novega uradniškega zakona društvo učiteljic v njegovi dosednji obliki zabranjen nadaljnji obstoj, bomo koncentrirale svoje sile v delu za čimprejšnje uresničenje tega, za sedaj našega poglobitnega smotra. Zato smo prekrstile naše društvo v »Društvo dom učiteljic« ter prilagodile novemu smotru tudi pravila. Takoj v začetku prihodnjega šolskega leta bomo na prvem zborovanju svojim članicam predložile podoben načrt dela. Tovarišice, združimo vse naše sile v dosegu našega smotra! Saj nam dom ne bo le v materijelno korist, temveč bo tudi naše duhovno žarišče, saj nam bo omogočal veliko večji razmah v našem prosvetnem delu. Prirjale bomo lahko tečaje ne le v svrhu lastne samozobrazbe, temveč iz našega »doma« bomo lahko širile prosveto med najširše plasti našega ženstva. — A eno je nujno potrebno: da pozivimo v nas zavest skupnosti. Vse za eno, ena za vse!

A. Vode.

Obletnice mature.

Maturanti(inje) mariborskega državnega moškega učiteljskega 1920./21. — desetletnica. Sklicujem sestanek dne 2. julija t. l. v Mariboru ob 13 uri v Veliki kavarni. — Vse drugo po dogovoru. Na syidenje! — Marica Strausova.

Tovarišem ljubljanskega in goriškega učiteljskega, ki so maturirali leta 1911., predlagamo, da se ob dvajsetletnici mature pridružimo sestanku naših tovarišev dne 4. julija ob 5. uri popoldne v hotelu »Bellevue« v Ljubljani. — A. Minkuš, Ljubljana, Banska uprava — prosvetni oddelek.

Maturanti goriškega moškega učiteljskega iz leta 1911. 20 dolgih let je za nami, odkar so nas razpodeli po svetu. 32 nas je bilo, mladih, polnih življenja in idealov. Vojna je naše vrste zredčila in bridka usoda, ki je zadela našo solčno Goriško, nas je večino pregnala z rodne zemlje. 15 tovarišev nas živi tu v svobodni Jugoslaviji. Prav je in spodobi se, da se snidemo po 20. letih in si podamo tovariški roko. Predlagam, da se sestanemo ob priliki banovinske skupščine v Ljubljani dne 4. julija 1931. ob 15. uri na vrtu restavracije »Zvezda«. Obvestite me čim prej, kdor se namerava udeležiti sestanka. — Leopold Paljk, učitelj, II deška osnovna šola v Ljubljani (Graben).

Maturantinjam ženskega učiteljskega v Ljubljani iz leta 1921. Se me se snidimo po desetih letih! Predlagam sestanek za soboto 4. julija ob 3. uri v hotelu »Tivolij«. Na veselje svidenje! Pa gotovo vse! — Leopoldina Jurančič-Dolenčeva, Sv. Marko niže Ptujca.

Šolske razstave.

—p. Šolska razstava na litijski šoli. Privikrat, odkar stoji lepa litijska šola, je bila razstava, ki naj pokaže delo litijskega otroškega vrtca, osnovne in obrtne šole. Prav presrečena se mi zdi taka razstava, ker vidimo celotno delo, ves postopek in uspeh. Uspeh razstave je bil odličan, kar so dokazale izjave strokovnjakov in staršev. Na splošno željo občinstva se je vršila razstava še v ponedeljek. Po okusno okrašenih stopnicah, nad katerimi te je pozdravil napis »Dobrodošli«, si prišel v prvo nadstropje, do nekeke blagajne. Otroci so prijazno pozdravili s prošnjo za podpis... poleg tega je stala skrinjica!? Takoj nad mizo te je opozorila krasna slika prezidenta Masaryka, da je litijska šola res pravi hram nacionalne vzgoje v najširšem smislu besede. Sliko je daroval J. Č. Liga 5. razredu litijske šole, ki je pristopil kot prvi »šolonki« član k Ligi. Razstava je bila nameščena na hodniku in v dveh šolskih sobah. Od vrat, kjer so bili nameščeni izdelki otroškega vrtca pri ročnem delu si prišel polagoma do izdelkov učencev najvišjih razredov. Pred tabo se je vrstila celotna slika ročnega dela od prvega šolskega dne do zaključka šole. Res lep pregled! — Kaj pa delovna šola? — Videl sem dosti mestnih razstav in lansko leto državno

Najboljše in najcenejše olje zoper prah kakor tudi šolske gobe, umetniške barve in čopiče nudi

ORIENT, D.Z.O.Z
LJUBLJANA, Dunajska cesta 14

Učiteljska tiskarna in knjigarna

v Ljubljani

se priporočata vsemu učiteljstvu in vsem šolskim upraviteljstvom za glavno sezono. - Posetite nas!

Posojila daje,

petletna, državnim in samoupravnim uradnikom in upokojencem z najmanj desetletnim službovanjem, na podlagi njih plače ali pokojnine in zavarovalne življenske police, BEOGRADSKA ZADRUGA, banka in zavarovalnica — zastopstvo „TEHNA“, družba z o. z. — Ljubljana, Mestni trg 25/I. Telefon 25-80.

v Beogradu, a reči moram, da je princip pouka v smislu delovne šole globoko preveval učiteljsko na litijski šoli. — Kamor se ozreš, srečaš izdelke v smislu dogodkov — Bazovica — Ilustracija dogodkov — Računi — Spisni sestavki — Sodobna ročna dela, ki bi delala čast vsaki »mestni strokovni šoli. V drugi sobi pisarni sestavki, računstvo, risanje, lepopisje, zemljepis, zgodovina itd. Največ zanimanja so pa vzbujali trije albumi slik: »Iz življenja litijske dece in Litijčanov«. Delo fotoamaterja šolskega upravitelja Jožeta Župančiča. Vsakdo je želel videti svojega otroka: v gozdu, v šoli, na izletu, pri nabiranju gob, na morju, Litijo ob sejmu itd. Take zbirke slik so za vsak kraj neprecenljive važnosti in bi bilo zelo priporočljivo, da si vsaka šola nabavi te dokumente življenja gotove dobe. (Prepričan sem, da nam bo agilni tovariš Župančič napisal v »Učit. Tovarš.« navodilo za zbiranje slik). — Razstavo je prijetno poživilo diskretno igranje šolskega radia. Razstava je bila res pomemben in lep dogodek za Litijo. Vsakdo je odšel zadovoljen in častitati moramo litijskemu učiteljstvu, šolskemu upravitelju, deci in vsem, ki so pripomogli do tako lepega uspeha. — Sud —

—p Opozarjamo, da se bo vršila v nedeljo 28. t. m. šolska razstava v Šmartnem pri Litiji.

—p Bogojina v Prekmurju. Mladina tu najkajšnje šestrazredne osnovne šole priredi dne 29. t. m. ob 20. uri zvečer šolsko prireditev v Prosvetnem domu Prireditev bo obsegala: igro, deklamacije, petje in rajalni nastop. Na Vidov dan in na Petrov dan bo v šolskem poslopiju razstava deških in ženskih ročnih del, risb in pisarnih izdelkov. Vabim starše in prijatelje naše mladine, da posetijo igro in si ogledajo razstavo. — Oton Brelih, šolski upravitelj.

— Šola na Koroški Beli priredi razstavo deških in deklinskih ročnih del v nedeljo dne 28. junija. Razstava bo odprta od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Okoliško učiteljstvo vljudno prosimo, da bi na to opozorilo svojo deco.

Novo knjige.

—k Arh. J. Mesar — arh. I. Spinčič: »Stanovanje«. Knjiga »Stanovanje« je prva v slovenskem jeziku, ki se bavi z vprašanji gradbe in opreme sodobnega stanovanja ter zasluži zaradi tega posebno pozornost. Knjižniška cena knjige je (v polno platno vez.) 100 Din, a do konca meseca julija 1931. dovojujemo izjemno reklamno ceno 75 Din za izvod.

»Vestnik« piše prav umestno o knjigi sledeče: Slovenci smo od nekdanj pogrešali knjige, ki bi razpravljala o tem nadvse važnem socialnem problemu. Stanovanjsko vprašanje postaja čedalje bolj vprašanje vsakega posameznika, zakaj čedalje bolj uvidevamo njegovo važnost, njegova pravila na rešitev pa bi pomenila važen korak k izboljšanju sedanjega splošnega stanja. — Ni pa moči tajiti, da je prav z ozirom na gradbo in uredbo stanovanja nastal v poslednjih letih velik preobrat. Estetski gradbeni način je tako rekoč podrla revolucija. Stari način gradbe je namreč uvaževal najprej lepo in estetično zunanost naših stanovanjskih hiš naših stanovanj, njih praktična uporabnost pa je bila bolj zastopljena pomena. Nova doba je pokazala, da je praktično in udobno stanovanje tudi lepo in estetično in novodobna arhitektura se je pričela zavedati, da domačnost našega stanovanja tudi v estetskem oziru ne zaostaja za starim načinom. Naša hiša in naše stanovanje ni lepo samo tedaj, kadar mu je lepota prvi in glavni namen, marveč je še mnogo lepše kadar nam je udobno, domače in praktično. Ker se je torej stari način gradbe družinskih hiš nekako preživel, nam bo knjiga »Stanovanje« pokazala povsem nova pota do prijetnega stanovanja. — Knjiga opozarja čitatelja najprej na to, kako si bolje, udobneje in ceneje zgradi stanovanje, ki bo odgovarjalo njegovim razmeram in potrebam, kako si stanovanje opremi — skratka, bavi se z vsemi stvarmi, ki se tičejo stanovanja: svetuje gospodinji, kakšen bodi štedilnik in red v kuhinji, da bo hitreje in ceneje kuhala,

kako more štediti na vseh koncih in krajih stanovanja, kako si more prihraniti ogromno dela in ogromno jeze, kako pride sama hitreje do miru in počitka — Ne samo kdor si namerava šele postaviti lasten dom in si zgraditi stanovanje, tudi kdor že stanuje pod lastno streho, ali celo pri tujih ljudeh, se bo iz pričujoče knjige mnogo dobrega naučil. — J. M. in I. S.

Stanovska organizacija UJU

iz društev:

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LOGATEC je imelo dne 6. junija 1931: na osnovni šoli v Dolnjem Logatcu svoje zadnje letno zborovanje.

Vpisanih 102, navzočih 51, t. j. 50%. Na tem zborovanju je dobilo članstvo točen pregled dela odbora, kakor tudi organizacije. Uradniški zakon je tu, z njim je utrjen naš položaj in s tem je tudi končana dolgoletna borba za naše pravice. Tov. predsednik se po tej ugotovitvi spominja težkih časov, v katerih je živel predvojno učiteljstvo. Nismo sicer dosegli vsega, za kar smo se borili, vendar pa moramo priznati, da je dosežen uspeh velik in da se imamo zanj zahvaliti izključno le organizaciji. V tem smislu se je glasilo tudi tajniško poročilo, nakar je sledilo temeljito poročilo tovariša nadzornika o gospodarskih ustanovah naše organizacije. Glavno delo naše organizacije bo odslej stremenje gospodarske osamosvojitve. Vsled tega priporočila članstvu naj se aktivno udeležujejo vsakega pokreta, ki stremi za tem ciljem.

H koncu poročila burno pozdravljen naš tov. poverjenik o seji širjega sosveta v Mariboru. Obrazloži uradniški zakon ter razvrstitev učiteljstva po skupinah. Pojasni navzočim kako se vrši napredovanje v višje skupine. Njegovemu izčrpnemu poročilu so sledila vprašanja mnogih tovarišev(ic), katerim je tov. poverjenik pojasnil marsikatero zadevo. Med drugim je tudi povedal, da je že podal ostavko na svoje mesto v organizaciji, ker to zahteva uradniški zakon.

Tov. predsednik se mu najtopleje zahvali za njegovo dosedanje delo v organizaciji, obenem ga pa prosi naj ostane tudi v bodoče njen zvest svetovalec.

V. Dorjan, t. č. preds. Hrastnik R., t. č. tajn.

+ RADOVLJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 8. junija v Kranjski gori. Navzočih 72 članov.

Po običajni otvoritvi in pozdravu navzočemu tov. poverjeniku, poročila tov. predsednika o izvršitvi sklepov zadnjega zborovanja. Prečital je tudi tozadevne odgovore.

Predavanje prof. dr. Oswalda o temi: »Po ljubljanskih pedagoških predavanjih« je odpadlo, ker je g. predavatelj brzojavno javil, da je moral oditi k maturi v Beograd.

Nato povzame besedo tov. poverjenik ter poročila o uradniškem zakonu, o razdelitvi učiteljstva ter po novem zakonu nastali situaciji v organizaciji. Članstvo je z zanimanjem sledilo predavanju in nagradilo predavatelja z aplavzom. Na mnogostavljena vprašanja je odgovoril tov. poverjenik.

Nato so se sprejeli sklepi, ki jih je staviti za pokrajinsko skupščino. Utemeljeval jih bo tov. Blažič.

K zborovanju treh učiteljskih društev v Cerkljah za 25. t. m. se je prijavilo 25 tovarišic in tovarišev.

Poročilo o seji širjega sosveta v Mariboru, ki ga je podal tov. Blažič, se vzame odobruje na znanje.

Vsi oni, ki še niso poslali statistike o izvenšolskem delovanju učiteljstva, se pozivljajo, da to nemudoma store.

Pri slučajnostih se določi občni zbor v prvi polovici oktobra, nakar zaključijo tovariš predsednik zborovanje.

E. Schifferer t. č. preds. O. Skender, t. č. tajn.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FOTO-SPORT

Vam dela veselje le z dobro kamero, katero kupite najcenejše pri **Fr. P. Zajec**, optik — Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

Učitelj da za počitnice v najem kolegom stanovanje z opremo.

Naslov pove uprava »Učit. Tovarš.«

Bliža se glavna sezona

Ne pozabite pri naročilih upoštevati v prvi vrsti

Učiteljske tiskarne in knjigarne v Ljubljani

S tem pomagajte posredno graditi Učiteljski dom v Ljubljani in Mariboru.

Svoji k svojimi!

RESTAVRACIJA NOVI SVET

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA 14

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

Po znižani ceni!

Dvokolesa, motorji, vsakovrstni otroški vozički, nadomestni deli in pneumatika.

Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje, ponikljanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd.

Prodaja tudi na obroke! - Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Specialno

olje zoper prah

za higienično čiščenje učilnic, laneno olje, firnež, emajlne lake, vse vrste prozornih lakov, oljnate in suhe barve, steklarski kit in vse v barvarsko stroko spadajoče blago. Tudi študijske in umetniške barve dobite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, firneža, lakov in barv
LASTNIK FRANJO MEDIČ. — CENTRALA V LJUBLJANI
Tovarne: Ljubljana-Medvode-Domžale. Podružnice in skladišča v Mariboru in Novem Sadu.

Proti odplačilu

na obroke

nudimo prvovrstno angleško in češko manufakturno blago za moška in damska oblačila v najnovejši izbiri.

ZNANO SOLIDNE CENE. PRIPOROCAMO OGLED

Tvrdba NOVAK, Ljubljana

KONGRESNI TRG 15 (nasproti NUNSKÉ CERKVE)

LASTNA TVORNICI ŠOLSKIH ZVEZKOV v korist „Učiteljskemu domu“ v Ljubljani in Mariboru

Cene konkurenčne
Zahtevajte ceniki

Zaloga vseh šolskih zvezkov, beležnic, dnevnikov, skicir in podkladkov. — Zvezki za okroglo pisavo štev. 1, 2, 3. Notni zvezki. — V vseh zvezkih je le najfinejši pisalni papir.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

POVSOD NA ZALOGI - TISKOVINE NA ZAHTEVO

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA